

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Vasaris - February 3, 1967

Nr. 14

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ SĄJUNGA YRA TIKRASIS PRIEŠAS VIETNAME

Atsakingas JAV kari-
nės vadovybės narys,
aukšto rango karinin-
kas yra pareiškęs: "Nė-
ra klausimo, kad Sov.
Sąjunga yra karo stovy-
je su mumis Vietname".
Anot to kariškio, daug-
lis žmonių net neišvaiz-
duoja, kokią vaidmenį
Kremlius vaidina tame
konflikte. Girdi, daug-
ma sunkvežimių, perve-
žančių reikalingas karui
medžiagas iš šiaurės į
pietus, yra atsiųsti iš
Sov. S-gos ar jos sate-
litų. Dauguma automati-
nių ginklų yra Sov. S-
gos gamybos. JAV nuos-
toliai lėktuvais auga, au-
gant sovietinių raketų ba-
zėms ar MIG lėktuvų
eskadrilėms.

Kitas JAV kariškis
patvirtina: jei Sov. Są-
junga nustotų rėmusi Š.
Vietnamą, tą patį pada-
rytų Čekoslovakija ir
Bulgarija. Šiuo metu R.
Kinija viena pati nepa-
keltų vedamojo karo naš-
tos. Tuo būdu ir Ho-Či-
minas turėtų rimtai pa-
galvoti, kuo apginkluoti
į pietus siunčiamus ka-
rius.

Sov. Sąjunga į tą karą
"investuoja" arti 1 bil.
dol. į metus. Bet tuo pa-
tu metu ji nenustato nei vie-
no kario gyvybės. Tuo
tarpu tūkstančiai JAV ka-
rių jau žuvo ir tebežū-
ta Vietnamo džunglėse.
Tiesa, Sov. S-ga yra pa-
siuntusi į Š. Vietnamą
apie 2 tūkst. "technikų",

kurie dirba priešlėktu-
vinėse bazėse, tačiau pa-
čius moderniausius MIG
lėktuvus valdo Sov. S-
goje apmokinti Š. Vietna-
mo lakūnai. Pagaliau,
kad karo mašina riedėtų,
reikia alyvos ir benzino.
Visa tai pristato Sov. S-
ga per neliečiamąjį Hai-
pongo uostą.

Laivai nepaliaujamoje
eilėje plaukia į tą uostą
ne tik su Sov. S-gos ir
jos satelitų karine me-
džiaga, bet ir iš visų ki-
tų kraštų, kurie tik pa-
laiko prekybinius ryšius
su Š. Vietnamu, kaip Ang-
lija, Francūzija, Kana-
da ir kt. Sov. S-ga ven-
gia naudotis geležinkeliu
per Kiniją, nes kiniečiai
dažniausia šampuoja
siunčiamus daiktus štam-
pu "Su meile iš Kinijos".

Niekas neabejoja, kad
R. Kinijos parama yra
žymi. Bet toji parama
daugiau skaičiuojama to-
nomis, kiek tų tonų ver-
te. Jei kiniečiai ir su-
stotų rėmę Š. Vietna-
mą, užtektų Sov. S-gos
paramos jos dabartinė-
je apimtyje.

Savo paramą Sov. S-
ga teikia ne vien tik pa-
gal galimybę, bet labai
tiksliai apskaičiavimu.
Š. Vietnamo valdžia gi
norėtų daugiau raketų,
povandeninių laivų ir ki-
tų priemonių karo lai-
mėjimui. Bet Kremlius
tuo atžvilgiu laikosi sa-
vo politikos -- laikyti
JAV kariuomenę įvelta
ir čiulpiamą kiek galint
ilgiau. Jie žaidžia la-
bai gudrų ir suktą žai-
dimą.

Tą žaidimą analizuo-
jį diplomatai žino, kad
Sov. S-gos taktika pa-
sauliui užkariauti nėra
pasikeitusi: silpninti,
kur tik galima, JAV po-
zicijas, tuo pačiu sava-
sias stiprinant. Ir Viet-
name Sov. S-ga nedaro
nieko kito, o tik "remia
tautinio išsivadavimo ko-
vą". Daugelis, o ypa-
tingai kariškiai, netiki
kalboms, kad ir Maskva

norinti ir siekianti tai-
kos Vietname. Niekas
taip pat nepriima rimtai
kalbas, kad Maskva ne-
turinti įtakos Hanoi po-
litikai.

Bendrai, visa tai, ką
Sov. Sąjunga yra pada-
riusi Vietname, kelia
JAV kariniuose sluoks-
niuose tokį klausimą --
ką gi reikia visos JAV
pastangos užmegsti kuo
glaudesnius ryšius su
Kremlium -- ir erdvės
sutartis pasirašant, tie-
siogini oro susisiekimą
ivedant, noru steigti dau-
giau konsulatų, plėsti
prekybą ir t.t.

Neveltui senatorius
Karl E. Mundt, aptaręs
visus gaminius, kuriuos
tik JAV parduoda Sov.
S-gai ir satelitams, kal-
bėjo, kad tai daroma ne-
atsižvelgiant į faktą, kad
kiekvienas imantriaus-
sias ginklas ir priemonė
yra vartojama, kad nu-
žudyti mūsų vyrus Viet-
name. O tos priemo-
nės ateina iš Sov. S-
gos. Kiekvieno JAV ka-
rio mirus turėtų būti pa-
žymėta ženklu "Made in
Moscow".

IŠ VISO PASAULIO

* TRYS ASTRONAUTAI, žuvę
užsidėgusioje raketoje, buvo iš-
kilmingai palaidoti sausio 31 d.
Laidotuvsė dalyvavo prez.
Johnsonas, gi West Point kapi-
nėse laidojamą astronautą E.
White išlydėjo viceprez. H.
Humphrey.

Grabnešiais buvo žuvusiųjų ko-
legos astronautai.

* ŽŪVO DAR 2 LAKŪNAI,
W.F. Bartley ir R.G. Harmon
San Antonio, Texas, laborato-
rijose bandant kitos raketos vei-
kimą. Žuvusieji taip pat sude-
gė deguonies liepsnose.

* RESPUBLIKONŲ SENATO-
RIUS Th. B. Borton, apkaltinęs
Washingtono administraciją
"drovumu", pareikalavo, kad
prez. Johnsonas dar smarkiau
reikalautų Senato -- patvirtinti
konsulinę sutartį su Sov. Są-
junga. Sutarčiai dar tebesiprie-
šina kaltinami "baikštumu sie-
kiant tikslo", o "histerinė opo-
zicija" keliama t.v. "fear mon-
gers".

Sen. Th. Morton buvo pirmuo-
ju respublikonu pasisakiusiu už
sutarties ratifikavimą.

Šiuo metu Senate esą apie 20
narių, aiškiai pasisakančių
prieš sutartį, 35 už, o apie 50
nepareiškusių savo nuomonės.
Neapsisprendusiųjų tarpe yra ir
respublikonų ir demokratų.

Ev. M. Dirksen (Illinois) pa-
reiškė nesutinkant su sutartim
jos dabartinėje formoje.

* VAK. PASAULIO diplomati-
ja kuri dar taip neseniai bai-
minosi dėl galimo R. Kinijos
įsikišimo į Vietnamo karą, da-
bar jau tvirtina, tokiai baimei
nėra pagrindo. Sako, R. Kinija
skęsta savo vidujinėje košeje.

* PREZ. JOHNSONAS ir Gy-
nybos sekret. McNamara esą
taip užsiėmė atsakymais į jų
politikos kritiką, kad neturi pa-
kankamai laiko reikalingiems
strateginiams planams svars-
tyti.

PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ SEIMO pilnaities posėdis 1967 m. sausio 23 d., Carnegie En-
dowment Center, New York City, Azijos tautų laisvės dienai paminėti. Kalba Stefan Korbonski (len-
kas), Pavergtų Europos Tautų Pirmininkas. Prie jo iš kairės: JAV Kongreso atstovas Lester L.
Wolff (D. - N.Y.), Korėjos ambasadorius pri JT Yong Shik Kim. Pirmoji eilė iš dešinės: V. Sidzi-
kauskas, Lietuvos Delegacijos prie PET pirmininkas; A. Berzinš (latvis), msgr. Bela Varga (veng-
ras); L. Vahter (estas); J. Lettrich (čekoslovakas); G. Dimitroff (bulgaras); V. Germenji (albanas);
R. Krasniqi (albanas).

GAMOS KATASTROFOS BRAZILIJOJE

Brazilija yra milžiniš-
ko ploto šalis, todėl ir
gamtinės nelaimės kaip
sausros ar liūtys - po-
tvyniai taip pat būna ne-
apskaičiuojamos apim-
ties. Dažnai nei statisti-
kos nei kitos institucijos
galinčios tokios apim-
ties "bausmes" apskai-
čiuoti, yra bejėgės, nes
dažnai trūksta pagrindi-
nių duomenų, kaip tokius

J. ŠATORIUS
Dirvos korespondentas
Brazilijoje

skaičiavimus įvykdyti.
Ir taip į viską numojama
ranka...
Mano pažintis su Bra-
zilijos klimatinėmis są-
lygomis nėra per daug
seną. Puikiai prisimenu
1963 metų karštąją vasa-
rą, kurią sekė gana nuo-

saikūs 1964-65 metai.
Kaip mano pažįstami tei-
gė, tai buvę normalūs
metai, jeigu neskaityti
1964 metų kovo 31 d. re-
voliucijos, nušalinusios
prokomunistinį João
Goulart režimą. Tačiau,
tai kas priklauso nuo
Viešpaties Dievo malon-
ės visi galėjo džiaugtis
jo duosnia mana, kuri
derlingų metų pavidalu
krito į eilinio fazijenda-
rijų bei į valdžios gruod-
ą.

Mūsų geri pažįstami
"karijokai", Guanabaro
valstijos bei plačios apy-
linkės čiabuviai, džiau-
gėsi karštais saulės spin-
duliais ir nerūpestingai
leido laiką, nesidomėda-
mi nei atominėmis
bombomis nei satelitais,
kurių gausybės pradėjo
skristi į plačiasias erd-
ves iš JAV bei SSSR rake-
tinių arsenalų. Jų kil-
davo tiek daug, kad tik
įdomesnieji būdavo seka-
mi, ligi išpraktavę po
10-tį svarų astronautai
pliūktelėdavo kur nors
prie Bahamų salų.

Kaip visi iš geografi-
jos mokslo puikiai pris-
mename, pietiniame že-

ŠIANDIEN IR RYTOJ

NIEKAS nei Maskvoje, nei Washingtono, o dar mažiau Pekine
nežino kuo pasibaigs tas sąjūdis, kurį kinų propaganda vadina "kul-
tūrine revoliucija". Kas beliktų laimėtoju, viena aišku, kad jis pa-
veldės tai milžinišką valstybę su apgriautais pamatais.

Kinijos komunistų valdžios neatidengia nieko naujo. Jau pen-
kiasdešimt metų kai tarp komunistų frakcijų vyksta kova, Tuo po
Lenino mirties prasidėjusios valdžios atsiejė milijonų žmonių
gyvybę. Stalinis vienu nusikratydavo pastatydamas prie sienos,
kitus pasiūsdamas lėtai mirčiai į koncentracijos stovyklas. Ir šian-
dien Sovietijoje tebevyksta valdžios, gal ne tokios žiaurios kaip
Stalino laikais ir nebešauda be teismų, bet kitokiais būdais nuša-
lina nuo valdžios.

Su "kultūrine revoliucija" Mao stengėsi nusikratyti ta frakci-
ją kompartijoje, kuri jo neprileido prie prezidento vietos ir tuo ne-
leido tapti absoliučiu Kinijos valdovu.

Sukilimo dvasia Kinijoje pabudo kaip tik to pačio vietoj, Kiang-
si provincijoje, kur prieš 40 metų gimė vadinamoji "liaudies išlais-
vinimo armija". Čia šiandien susikoncentravo rezistencija prieš
Mao "kultūrinę revoliuciją".

Tada ten jaunas politinis komisaras Chu Teh, Nan-Tchango
karinės akademijos viršininkas, užsimaskavęs komunistas ir ko-
minterno narys, atsitraukęs nuo Kuo-Min-Tango išėjo kovoti prieš
Tchiang-Kai-sheką. Kova buvo sunki ir jam į pagalbą atėjo Mao
Tse-tungas. Šešerius metus sukilėliai laikėsi Kiangsi provincijoje,
kol pradėjo žygi į šiaurę.

Šiandien maištininkai prieš Mao irgi susibūrė toje provincijoje,
kuri turi bendrą sieną su Sovietų Rusija. Iš viso ko matyti, juos re-
mia sovietai. Pagal Kremliaus vadų pareiškimą, Kinija vėl galė-
sianti atgauti savo vietą tarptautiniame komunistų sąjūdyje tik ta-
da, jei jai pavyks nusikratyti Mao ir jo šalininkais.

Tačiau Kremlius prisibijo, kad laimėtoju galės likti Mao, tad
jau dabar pradeda ieškoti santykių pagerėjimo su Amerika, nes va-
karykštis draugas rytoj Maskvai galės pasidaryti mirtinu priešu.
Dėl Mao laimėjimo baiminasi ir Vakarai, Išėjus sutvirtėjęs iš tų
kovų, jis Kiniją pasuks nauju keliu, stengdamasis įsiviešpatauti
visame pasaulyje. Ne geriau Vakarams bus ir tuo atveju jei Kini-
joje laimės Mao priešininkai, nes tada susivienijusi Rusija ir Ki-
nija sudarys irgi didelę grėsmę laisvajam pasauliui.

Gal būtų vienas geriausias sprendimas būtų, tai duoti Tchian-
g-kai-shekui laisvas rankas Kinijoje suvesti sąskaitas su savo prie-
šais, ar tai jie būtų Mao ar jo varžovai. Deja, to negalvojama da-
ryti.

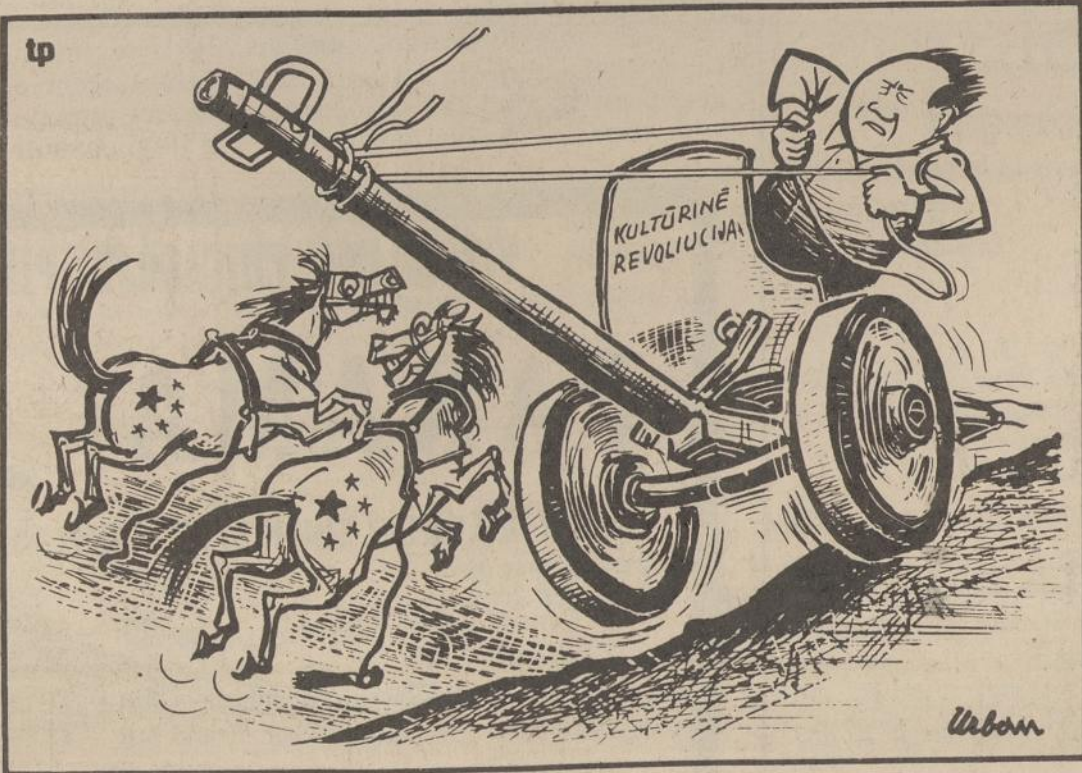
I VILNIŲ nuvykęs turistai iš Amerikos teiraujasi giminių:
-- Tai kaip dabar, ar daugiau turite laisvės? Ar galite laisvai
kalbėti?

-- O taip, -- atsakė giminaitis. -- Dabar mes nebebijome sau-
gumiečių ir šnipų. Galime net partיעים kritikuoti...

-- Malonu tai išgirsti, nes galite pasakyti, ko jums trūksta, ar
ne taip?

-- Tyliau! Ne taip garsiai! -- pritildė giminaitis svečią. --
Jei kas mus išgirstų taip kalbant...

(vg)

Vadžios tvirtai laikomos rankose, bet...

GAMOS KATASTROFOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

ir džiaugiasi karštais saulės spinduliais. Didžioji vasarotojų dalis yra panaši į mulatus, nors jie ir yra baltos rases žmonės, bet tik nuo kūdikystės dienų saulės prideginta oda primena nepratusioms akims, kad tas asmuo lyg ir nebūtų baltas... Ir taip 1965-66 metų maudymosi zonas buvo džiaugsmo laikas, nes tie karijokai nelabai mėgsta dirbti ar galvoti, bet beveikią linksmą gyventi...

Tačiau karijokų nerūpestingą gyvenimą žiauriai sukrėtė 1966 m. sausio 11-13 d. miestą ir aplinką apylinkę nusiaubęs

uraganiško pobūdžio lietūs, kada prakiuro dangus ir vandens masės, lyg iš aukštybių atplaukusi nesulaikoma plačioji Amazonos upė beveik nuskaudino Rio didmiestį ir kaimyninį miestą, anapus Guanabaro įlankos išsidriekusią Rio de Janeiro valstijos sostinę - Niteroi. Ta gamtos nelaimė, pareikalavusi ne tik milžiniškų materialinių nuostolių, bet ir kelių šimtų žmonių aukų, lyg koks slogutis ilgai kamavo Guanabaro valstijos gubernatorių ir administraciją. Ir vos po šešių mėnesių tebuvo užverstos kelių bei vieškelio gilios duobės, ilgainiai trukdžiusios važ-

dų pasiilgusiems turistams žvilgtelėti į Rio ir apylinkę iš keletos tūkstančių pėdų aukštos, nuo kalno, čia vadinamo Kristaus - Išva-duotojo, ant kurio viršūnės stovi milžiniška stovyla ir Jis išskėtęs rankas laimina šį miestą...

Ir tik iš lėto miestas valėsi nuo dumblo, kuris tada užkimšo daugelį miesto gatvių. 1966 m. rugpjūčio mėn. jau visi galėjo pasidžiaugti, kad pagaliau tapo pašalintos potvynio įvykdytos žalos. Gi prieš dvi savaites kai kurios miesto TV stotys, prisimindamos tą baisią katastrofą, demonstravo liūdnos atminties filmus, užtikrindami žiūrovus, jog keturmilijoninio miesto ir valstijos administracija yra pasiruošę sutikti bet kokią bėdos atvejį; kitais žodžiais tariant, jeigu kas nors panašaus užgrius ant Rio iš Viešpaties valdomų aukštybių, kad nesugrius nei vandens, nei dujų, nei elektros tiekimas šio miesto gyventojams.

PASIKARTOJA 1966 M. SAUSIO TRAGEDIJA

Kaip moko mūsų liaudies sena patarlė, kad "nereikia vilko iš girios šaukti, jis ir pats ras kelią", taip ir čia atsitiko: vos po dviejų savaitžių po skambių užtikrinimų. Juodi ir sunkūs, lyg švinu pripildyti debesys, 1967. sausio 22-23 ir vėl pakartojo siaubingą "gamtos valios" jėgą, prieš kurią žmogus kaip buvo, dar ir tebėra bejėgis. Atseit, šalto ir karšto oro srovės susigrūmė net virš ketverių valstijų -- Sao Paulo, Minas Gerais, Rio de Janeiro bei Guanabaro, kurių teritorija turbūt platesnė negu šių dienų laisvosios Europos... Tos kovos pasekoje milijonai vandens tonų buvo nusiųsti iš erdvių į žemę.

Sausio 23 d. vidudienio radijo pranešimuose, kaip kad jau ypač priimta šiame krašte, gyventojai buvo ramunami, jog padėtis nesanti tragiška: miesto administracija dar esanti padėties viešpats ir, girdi, ligi sausio 24 d. gyvenimas galėsias grįžti į normalias vėžes. Tačiau taip drąsiai radijo pranešėjui bekalbant, nutrūko elektros energijos tiekimas ir jo balsas nusken-do gausiai krintančio lietaus teknojime. Gi šio straipsnio autoriui grįžtant iš miesto centro, Copacabana Barata Riebra gatvė, kuri yra beveik panaši į tunelį dėl

IŠ PRAEITIES ARCHYVŲ... Iškilms Alytuje 1929 metais. Gatvė parodoja skautai, ugniagesiai...

abipus gatvės išaugusių dangoraižių, buvo pavirtusi į upelį. Automobilų judėjimą tvarką šviesos signalai užgeso... ir gatvė pavirto užsikimšusių vienas ant kito automobilių srove. Bet tai buvo pirmieji žiedeliai, nes Copacabana ne per daug sušlapino jau kiek pavėlavę iš už anapus kalnų nusiristi lietūs.

Šiek tiek vėliau per radiją buvo paskelbta, kad į Rio de Janeiro naująją autobusų stotį pradėjo grįžti autobusai su keleiviais, norėjusiais vykti į Sao Paulį. Deja, grįžo ne visi autobusai ir ne visi keliaiviai. Kai kurie jų liko pakeliui nepasiekę savo tikslo.

Tos pat dienos vakare buvo apstu žinių apie katastrofos pobūdį ir aukų skaičių, kurių esą virš 500-rių šimtų. Žinia, daugiausia dėmesio pritraukė garsusis Brazilijos plentas, Via Dutra, jungiantis Rio ir São Paulį, kuriuo vyksta nepaprastai gyvas judėjimas. Šios gyvybinės gyslos esą pažeista apie 100 km. ir kada šia autostrada grįš normalus susisiekimas, tai tik vienas Viešpats nežino. Tačiau susisiekimas nutrūko ne vien šiuo plentu, bet ir geležinkeliu, nes trūko elektros energijos, bei lėktuvais, nes aerodromuose trūko taip pat elektros energijos... O be elektros moderniškas miestas negali išsiversti ir visi civilizacijos pasiekimai yra išvedami iš rikiuotės. Lyg to būtų maža, taip pat nutrūko ir dujų bei vandens tiekimas.

Sausio 25 d. pranešimuose buvo sakoma, kad Rio esą nustota 55% normalaus elektros tiekimo ir kad... teks elektros energiją dalinti porcijomis... lyg II-jo pasauli-

nio karo metu buvo teikiama duona pagal maisto korteles. Nesama jokios abejonės, kad ši gamtos nelaimė yra stambesnio masto kaip 1966 metų, nes ji palietė žymiai didesnę Brazilijos plotą ir suardė pagrindinį kelią tarp dviejų šio krašto metropolijų, kurie yra lyg perlai Brazilijos iš žaliojo aukso pintame vainike...

Sausio 25 d. spauda pilna neįtikėtinų vaizdų: sudaužytų, nusken-

dusių autobusų, sunkvežimių, šalia išrikiuotų žmonių lavonų, gelbėjimo akcijų ir t.t. Taip pat gausu ir žmonių išgyvenimų aprašymų, deja, čia negalima viską surašyti. Tai tik galima suprasti, apimti savo vaizduotėje, ką tikiuosi šiais sakiniiais būsi sugebėjęs atvaizduoti.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Be žodžių...

RETA PROGA

įsigykite papiginta kaina
šias knygas:

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės.

KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai, naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 dol.
už keturias knygas.

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Canad. delux Wiskey 5th — \$3.98
2. Asbach Uralt 5th — \$5.49
3. Import. Napoleon Vermouth 5th — \$1.19
4. Import. French Napoleon Brand 5th — \$3.35

5. Bordeaux Import. White Wine 5th — \$0.98
6. Canada Dry Vodka 5th — \$2.98
7. Riccadona Vermouth 30 oz. Bolt. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

"Ten žmonės geri"...

Viena literatūra neišsprendžia tautinių ar tarptautinių santykių. Bet ji gali tas problemas pastatyti ir duoti progos pergventi tai, kas buvo ir tebėra sudėtingesnė "povandeninių uolų teisybė". Ji gali pasakoti apie tai, kur žmonės buvo geri ar blogi ir kelti, ir parodyti dramą savyje, kaip ilgų istorinių aplinkybių ir žmogaus prigimties netobulumo padarinį.

Tad literatūra gali ilgai blogus tautų santykius išlyginti, švelninti, vesti prie krikščioniško abipusių nuodėmių atleidimo, - arba juos vis kaitinti ir kurstyti, demoniškai provokuoti, degti kerštu ir vis labiau gadinti.

Šimtmečių istorijos patirtis sako, kad Lietuvoje žydų ir lietuvių santykiai, bendrai paėmus, nebuvo blogi, nei nežmoniški. Be abejo, jie buvo kiek keistai tolerantiški ta prasme, kad lietuviai nekludė žydams gyventi savo uždaru gyvenimu ir gana laisvai bei pelningai vertelgauti jų tėvynėje. Lietuviai žydų jėga netraukė į tautinio darbo akiratą, o žydai taip pat, kaip Petras Klimas teisingai pažymėjo "į lietuvių tautos darbą nesidėjo ir dargi jo visiškai nepaisė". Tačiau Lietuvoje iš lietuvių pusės žydas toli gražu nebuvo tokios neapykantos ir nepergyveno tiek nuoskaudų ir persekiojimų bei jo žmogiškojo paniekinimo, kaip pvz. Ispanijoje, Lenkijoje, Rusijoje ar Vokietijoje.

Dabar po karo ligi šių dienų matome ir aiškiai jaučiame, kad vis dėlto Lietuvos žydai, daugiausia jau išeiviai, o jų įtakoję žydai iš kitur lietuvių tautai ar tuo labiau Lietuvos valstybinei idėjai yra tapę dar šaltesni, dar abejingesni, kaip tuos po karo išėjusios knygos rodo, kupini sugedusios tulžies ir nevengiantieji sunkių kaltinimų.

Galbūt, žydai savo istorijos turtinąjį "lietuvišką epizodą" jau yra nurašę ir, Izraelio valstybėje įsteigus, nusprendę toliau nebesidomėti "mažomis valstybėlėmis prie Baltijos" (tarp kitko, ne mažesnėmis ir ne labiau pavojingose geografinėje padėtyje esančioms, kaip Izraelis arabų įbroje)...

Kiek Lietuvoje gimę ir augę žydai, buvę lygiateisiai Lietu-

vos piliečiai, dar domisi lietuvių tautos darbu, tautinės gyvybės išlaikymu ir Lietuvos nepriklausomybės idėja, tai mes visi matėme nuo 1940 metų, kai Lietuvos nepriklausomybę sutriuškino sovietinis, netrukus nacinis, o po to vėl maskolinis okupantas. Nuo to laiko, ne skaitant labai retų ir nereikšmingų pavienių išimčių, mes neberegėjom Lietuvos žydų kloje Lietuvos išlaisvinimo pastangoje: nei politiniuose veiksniuose, nei pogrindžio rezistencijoje, nei partizaninėse kovose, nei Lietuvos laisvės bylos propagandoje užsieniuose. Lietuviai liko "vienų vieni" vesti toliau sunkią, kone beviltišką kovą dėl nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo.

O iš išlikusių Lietuvos žydų, jų tarpe net iš žymesnių švie suolių, turėjusių progos Lietuvos laisvės užuovėjoje našiai reikštis mokslo, diplomatijos, laisvųjų profesijų, spaudos ir ypač ūkinio gyvenimo srityse, kaip minėjau, Lietuva nebesulaukė ryškesnės simpatijos ir aukos, ar bent protesto, kai kiti kraštų žydai rašytojai lietuvių tautą ėmė kai kada kone iš vieno maštyti su naciais ir "nacių bendrininkais" apskelbti mūsų ryškiausios tautinės rezistencijos politikus ir veikėjus jų tarpe net vieną vyskupą.

Tokie tonai ir motyvai buvo, tebėra ir turėtų likti tik NKVD ir bolševikinių agitpropų privilegija. Tai yra jų maistas ir jų stilius. Tautų išlaisvinimo ir daugybės naujų nepriklausomų valstybių kūrimo dešimtmečiuose bolševikinis Kremlius jau nebegali sugalvoti kitokio patsiteisinimo tarptautinėje opinijoje, kaip tik įrodinėti, kad tris laisvas Pabaltijo tautas jis buvo priverstas užgrobti, bausti ir kolonizuoti, nes tuo būdu norėjo jas "išlaisvinti nuo nacių hitlerinių žmogėdų"...

Man rodos, buvę Lietuvos piliečiai žydai daro psichologinę klaidą, patys pernėlig šaltai nusiteikdami Lietuvos laisvės bylai ir neprotestuodami, kai kiti kraštų žydai neapdairiai pasisauna būti net prokurorais prieš lietuvių tautą dėl skaudžios žydų žudymo tragedijos Europoje Hitlerio siąutėjimo metais.

1940-45 metai taip pat buvo labai sunkūs, žiaurūs, kruvini ir lietuvių tautai. Ir jie nepasiba-

gė su karo pabaiga, jie kitomis formomis tebetrunka ir toliau. Lietuvių gyventojų skaičius savo tėvynėje nedaugėja, bet tolydžio mažinamas, skiedžiamas ir užpildomas sovietiniais kolonistais. Nuo 1940 metų joks atsakingas lietuvių politinis veiksmas nebegalėjo būti laisvas ir savarankiškas. Net trumpas sukiliminės vyriausybės laikotarpis negalėjo būti laisvas ir savarankiškas, šalį užplūdus svetima kariuomenei ir SS "tvarkdariams", kurie netrukus tą vyriausybę nušalino, kai kuriuos vadus areštavo, vėliau į konclagerius uždarė.

Dėl to klaikaus ir daug gyvybių kaštavusio kelerių metų laikotarpio lietuviai yra taip pat jautrūs, ir turi teisę būti ne mažiau jautrūs už žydus. Karų audroje Lietuvos laisvės laivas skendo. Iš jo bėgo žiurkės ant svetimų ir saugesnių laivų. Išdavikams, arivistams, padugnėms ir naujų ponų padlaižiams atsirado plačiausios galimybės, kaip būna visais laikais, kaip visur tokiu atveju. Bet tautos didžiulia nebėgo, nepersimetinėjo, nesiblaškė, liko ir laikėsi, maištavo ir spyrėsi prieš okupantus iš rytų ir iš vakarų.

Prieš mesdami kaltinimus lietuvių tautai ir lediniu šalčiu nusiteikdami jos tragiško likimo atvejiu, tegu žydai pirmiau patys apsvarsto ir pagal savo įgimtus gabumus tiksliai suskaičiuoja, kiek jų tikybos ir kraujo žmonių patriotiškai ir kovotojiškai spyrėsi prieš raudonuosius ir rauduosius Lietuvos okupantus. Juk nepriklausoma Lietuva taip pat buvo, turėjo būti ir jų valstybė, jų tėvynė, jų gimtinė, kurią normaliai jeigu ne visada karštai myli, tai bent gerbia kiekvienas padorus žmogus, kuris nepriklauso giminei paukščių, teršiančių savo lizdą.

Kalbant apie knygas, o Aloyzui Batoniui savo romanu pakursčius atsiminti ir lietuvių - žydų santykių dramą, įdomu čia paminėti prel. J.B. Končiaus neseniai išleistus plačius "Atsiminimus iš Balfo veiklos". Prelatas čia be didesnio literatinio įmantrumo, bet šilta ir jaukliai smulkiai viską dokumentuodamas, aprašo plačią Amerikos lietuvių šalpos fondo jo pirminkautą dviejų dešimtmečių veiklą. Tai naudinga medžiaga

J. Kuzminskio medžio raižinys "Visos kaimo merguželės", kuriame dailininkas išvysto ne tik liaudies dainos temą, bet taip pat panaudoja tradicinę liaudies raižinių formą.

lietuvių karo pabėgėlių globos ir šelpimo istorijai.

Tarp kitko, prelatas aprašinėja savo kelionės įspūdžius po Šventąją Žemę, 1956 metais, kur dabar suklestėjo laisva Izraelio valstybė ir kur yra įsikūrę daugiau kaip 20,000 Lietuvos žydų. 341 puslapyje jis pasakoja apie savo apsilankymą pas buvusį Lietuvos seimų narį ir vėliau žinomą Kauno žydų dienraščio Idiše štime redaktorių Rubinšteiną ir kartą buvusį Kauno Miesto Tarybos sekretorių Kaganovičių, - taigi, pas įtakingus, rinkinius Lietuvos žydų bendruomenės asmenis.

Būdamas Amerikos lietuvis, seniai nebegyvenęs Lietuvoje, taigi, "nenusikaltęs" dėl Lietuvos žydų žudymo, prel. Končius galėjo būti tinkamas pavėšokas, nors gal, kaip lietuvių katalikų kunigas, ir ne pats geriausias santykių atstatymo ambasadorius. (Tačiau kitas liet. katalikų kunigas, prelatas M. Krupavičius, nacių buvo ištremtas iš Lietuvos kaip tik svarbiausia už tai, kad drauge su Dr. J. Aleksa ir buv. prezidentu Dr. K. Grinium buvo įteikę nacių okupaciniams organams protesto memorandumą prieš Lietuvos žydų naikinimą.)

Prel. Končius rašo, kad Kaganovičiaus namie neradęs, bet "... radom tik žmoną, kuri keilis žodžius pasakė lietuviškai, nors Lietuvoje ir gimusi ir

moksus ėjusi. Ji kalbėjo rusiškai visai laisvai, taisyklingai. Rubinšteiną ir jo žmoną radome namuose. Rubinšteiną gan laisvai su manim kalbėjosi lietuviškai, o jo žmona, nors taip pat gimusi ir moksus baigusi Lietuvoje, atsisakė lietuviškai kalbėti ir pasiūlė kalbėti rusiškai ar hebrajiškai"...

Šių dviejų damų laikysena iškalbingai nušviečia tokias žydiškų seimų nuotakas Lietuvai, koldas kaip tik dar 1917 metais minėjo istorikas P. Klimas. Pirmoji parodė, kiek ji paisė lietuvių tautos darbą ir savo gimtosios šalies kalbą, o antroji, kiek ji iš viso jau nepriklausomybės laikotarpiu galėjo dėtis į tą darbą, dabar demonstratyviai atsisakydama net lietuviškai kalbėtis, to vieton lyg tyčia siūlydama krutiniausio Lietuvos okupanto kalbą.

Bet buvo ir išimčių, kaip jų šiek tiek yra buvę ir nepriklausomoje Lietuvoje.

Prelatas pasakoja, kad kitą dieną, jo nei kviestas, nei ieškotas, pats į viešbutį atskubėjo muzikas Mykolas Hofmekleris, nacių Dachau kacetininkas, dejas, neseniai per anksti pasimiręs mūsų draugas ir daugelio pažįstamas Miša iš Metropolitano restorano orkestro, šokių ir liaudies dainų smulkintinkas. Jis menininkui įgimtu nuoširdumu karštai pareiškė:

-- Žmogaus galvai!
-- Kur?
-- Čia pro langą.

Jaunuolis puolė pro duris laukan. Išbėgęs iš kambario tamsoje iš karto nieko negalėjo matyti. Po valandėlės pamatė nueinantį žmogų. Pasivijęs ir pagriebęs už peties, pradėjo jį purtinti.

-- Tai tu buvai prie virtuvės lango?

-- Aš, -- atsakė panaktinis.

-- Tai ko tau reikia ir kodėl taip vėlai čia bastais?

-- Aš naktinis sargas ir turiu žiūrėti, kur ir kas dedasi.

-- Na, tai taip ir sakyk! Bet pro langus žiop-soti tau nėra reikalo.

Jaunuolis grįžo virtuvėn, o sargas išgąsdintas ir susigėdęs nuėjo tolyn.

-- Kas ten toks buvo, nespėjau nei pažinti?

-- klausė Teresiukė.

-- Naktinis sargas.

-- Kodėl gi jis neiėjo į vidų? Visuomet už-eina. Aš jam duodu išgerti arbatos ar ką nors už-valgyti; mes labai gerai sugyvename.

-- Nežinau. Gal jis norėjo pirma per langą pamatyti, kas virtuvėje dedasi.

-- Frašau eiti į valgomąjį, aš atnešiu vakarienę! -- pasakė Teresiukė ir sekė akimis svečią išeinant. "Koks jis dailus", -- pagalvojo.

Neskubėdama nešė indus ir dėliojo ant stalo, laiks nuo laiko slapta pažvelgdama į jį. Viskas jau buvo sunėsta, ir jaunuolis sėdosi prie stalo. Paimęs šakutę ir peilį, buvo bepradedęs valgyti, kaip staiga pašoko:

-- Koks aš nemandagus, panele!

-- Kodėl? -- paklausė nustebusi Teresiukė.

-- Aš užmiršau pasakyti savo vardą ir pavardę. -- Mano vardas Frankas, pavardė Lenys -- ir padavė Teresiukei ranką.

-- Vadinkit mane tiesiog Teresiuke, nepanele. Taip visi daro. Nors nelabai gražus mano vardas, bet pakeisti negaliu, -- teisinosi.

(Bus daugiau)

BENEDIKTAS ZABIELA

NAUJAS DVARO PONAS

Ištrauka B. Zabielsos romano "Klaida".

(5)

Sekmadieniais Andrikonis leisdavo rinktis visiems, kurie nori pasiklausti mišių ir išklausti pamokslo, kuris būdavo girdimas tiesiog iš Kauno. O choras, choras! visuomet moteriškes pravirkdindavo, nors ir vyrai sunkiai išsilai-kydavo neverkė. Taip gražiai buvo giedama! Nebevadino Andrikonio niekas ponu, bet šeimininku arba pavarde.

Kartą senesnieji paklausė Andrikonio, kodėl jis nemėgsta būti vadinamas ponu.

-- Šitaip yra daug greičiau, -- atsakė jis ir toliau nesileido į kalbas. Galvok, ką nori.

Andrikonienė, nors ir tyli, bet buvo gudri moteris. Nekalbėjo niekų su žmonėmis, o ypač su moterimis. Pasako, kas reikia ir šventa. Kiaušinius surinkdavo pati. Žinojo kurios vištos nebededa: tas parduodavo arba nukirdavo joms galvą.

Ropienė niekada nežinodavo, kada šeimininkė gali ateiti į kaulidę, todėl visuomet būdavo pasiruošusi. Jeigu vidudienį norėdavo kiek pamiegoti, užremdavo duris, kad netikėtai nerastų jos miegančios. Ir miegas nebuvo ramus, nes visą laiką kankino mintis: ar tik neateis?

Kitaip jautėsi Teresiukė, nes šeimininkė mažai reikalaujavo. Į pagaminatą maistą nekreipė tiek daug dėmesio, kaip ankstyvesnieji ponai. Viena Andrikonienė reikalavo, kad būtų švaru. Dėl darbo niekad nieko nesakė. Daryk kaip nori, tik kad būtų padaryta. Retai kada sekmadieniais lankydavosi svečiai, o ir atvažiuodami, ilgai neužsilikdavo, anksti išvažiuodavo namo.

Nors dvaro karvės ir nebuvo labai blogos, bet Andrikoniai vis kalbėdavo, kad reikia gerinti. Juokdavosi dvaro žmonės iš jų.

Karvių pagerinimui Andrikoniai ruošiasi jas mokinti šokti, nes per daug nutukusios -- šaipydavosi seniai.

Girdėdami tokias kalbas, šeimininkai tik juokėsi, nes pykti nebuvo dėl ko.

Vieną vėly vakarą dviračiu atvažiavo jaunas vyras. Ant dviračio rėmų prikabinatas didelis portfelis, ilgi auliniai batai aptaškyti purvais. Nors ir linojo, bet jis be kepurės, ir garbanoti plaukai buvo šlapi. Guminis lietpaltis sušlapęs nuo lietaus blizgėjo ir judant šlamėdė. Akys žvalios kaip paukščio -- įdomus ir patraukiantis.

Buvo jau vėlu. Andrikoniai liepė Teresiukei jį priimti ir paruošti vakarienę. Parodę jam kambarį miegoti, patys nuėjo gulti. Jaunuolis atrodė labai gerai išauklėtas. Jo laisvas elgesys su šeimininkais rodė jį turint daug reikalų su žmonėmis. Jis jautėsi kaip namuose. Pasidėjęs portfelį ir palta jam skirtame kambarielyje, nusivalė batus ir grįžo į valgomąjį, kur užsukęs tyliai radiją, laukė vakarienės.

Teresiukė, nors ir mažai teturėjo laiko, spėjo nubėgti į savo kambarį ir persirengti. Apsilavę geriausiais batais ir ant kaklo užsidėję pigius, bet puošnius karoličius. Grįžusi virtuvėn, ruošė vakarienę ir vis žvilgčiojo į langą, kurs nakties metu

apšviestas atstojo veidrodį. Prisiminė ji tada visus buvusios vyrėjos ir ūkvedžio žmonos patarimus, kaip stovėti, eiti, šypsotis. Fakeisdama pozas, vis tikrino pati save, kuri geriau jai tinka. Pastovi ramiai, išsiremia viena ranka į šoną, tą nuleidžia, išsiremia antra. Apsisuka ir eina. Pasukli, galvą atmetusi žiūri į savo eiseną iš užpakalio. Staiga pamato lange iš lauko pusės žmogaus veidą.

-- Vaje! -- sušunka išsigandusi ir rankomis užsidengė veidą.

-- Kas nutiko? -- klausia iš valgomojo įbėgęs jaunuolis.

AFRIKOS PROBLEMOS

KONGAS IR RODEZIJA

Rodezijoje (pietinė) gyvena apie 225,000 baltųjų neapanoro, kad juodžiai, kurių ten yra apie 3,8 mil., juos išpauktų kaip avis, pasisavintų jų turtą, sunaikintų visą vakarietišką kultūrą ir kraštą paverstų džiunglėmis, kaip buvo prieš baltųjų atsikėlimą. Daugelyje Afrikos kraštų taip jau atsitiko. Todėl pietinės Rodezijos baltieji pasiskelbė kraštą nepriklausomu nuo Anglijos (lygiai tą patį Amerikos kolonistai padarė 1776 m.) ir pareiškė, kad baltieji valdys kraštą, o ne 18 kartų skaitlingesni juodžiai, kuriems irgi bus sudarytos geros gyvenimo sąlygos. Kilo nemažas triukšmelis, nes buvo pažeistas dabar populiarius "daugumos valdymo" dėsni. Rodezijos baltieji sako, kad netikusi yra tokia sistema, kuri yra paremta galvų skaičiavimu, visiškai neatsižvelgiant kas tose galvose yra.

Išsilavinimas, sumanymas, patyrimas, darbštumas, o pirmiausia tam tikra dvasinė būseną nulemia asmens vertė. Jeigu į tai neatsižvelgiama, tada tokia sistema geriau pavadinanti "nosijų skaičiavimo demokratija", nes vis tiek, nors ta nosis būtų kaulu perdurta, arba į ją įverta kokia metalinė grandis (žiūr. paveikslus antropologinėse knygose), tos nosies savininko balsas lygus baltojo

akademiko balsui. Tik lunatikas gali svajoti apie įvedimą nosis skaičiuojančios demokratijos Azijoje, Afri-

Ryškiausias pavyzdys yra belgų Kongas. Pasiskaitykime David Reed knygą "111 days in Stanleyville"

Afrikos negras: -- Iš visų misijonierių šis buvo geriausias...

koje ar net Pietų Amerikoje. Toks Nkrumah Ganoje ir Mobutu Kongoje aiškiai parodė, kad tai gėlei ten netinkamas klimatas. Beveik kas savaitę skaitome laikraščiuose apie perversmus naujosiose Afrikos juodųjų valstybėse.

Komunistų propaganda apsuks galvas daugeliui vakariečių. Skaičiuoti balsus pagal nosių kiekį, barbarams ir žmogėdrams atiduoti valdžią yra tas pats, kaip vaikui ar bepročiui duoti peilį ir rankas. Tamsi masė politikierių rankose yra kaip laikrodinė bomba, kuri anksčiau ar vėliau turės sprogti ir visus sunaikins.

(New York, Harper and Row, 1965, 279 p.). Toje knygoje skaitome, kaip buvo elgiama su įkaitais (mes jus prarysime) suimtaisiais amerikiečiais. "We're going to eat you!" — šaukė juodžių minia, draskė nagais suimtųjų veidus, svilino juos degančiomis cigaretėmis, tapė už barzdų, judesiais rodė, kad juos iškastuos, kiti pantomimika vaidavo, kaip jie piaustys jų mėsą ir suris. Tik kaip per stebuklą, kai kurie išliko gyvi. Ir tai nebuvo tik vaidyba. Atsiminkime, kad prieš kelis metus kongoliečiai išžudė visą itališką transportinio lėktuvo įgulą ir pasidalino skanumynus — baltųjų mėsą.

D. Reed knyga aprašo įvykius Stanleyvillėje 1964 m. rudenį. Aukomis buvo tariaimi politiniai priešai, centrinės valdžios Leopoldvillėje atstovai, šiek tiek prasilavinę negrai, kurie buvo laikomi naujųjų komunistų sufanatizuotų valdovų priešais. Stanleyvilles mieste prie Lumumbos paminklo, kuris buvo laikomas kaip koks altorius, per penkias dienas buvo paaukota apie 120 politinių priešų. Vienas jų, Bondekwe, buvo laikomas svarbiu asmeniu, jis buvo nuosaikios negrų politinės partijos vadas. Aišku, jis turėjo mirti, tačiau čia pasirodė tikrasis Afrikos veidas ir mentalitetas. Kadangi tai buvo asmuo, turįs tam tikrą "jėgą", tai miniai reikalaujant jam dar gyvam buvo išpauktos kepenys, supiaustytos ir gabalus, minia juos godžiai išgraibstė ir prarijo, tikėdamiesi, kad tuo būdu pasisavins to svarbaus asmens "jėgą". Po to egzėkucijos buvo vykdomos prie Tshopo upės tilto: aukoms būdavo surišamos rankos ir kojos, ir jie buvo nuo tilto metami į užiantį krioklį. Tokiu būdu buvo išžudyti apie tūkstantis kongoliečių: tie, kurie buvo pastebėti dėvį europietiškus marškinius, dirbą europiečių įmonėse, arba šiek tiek prasilavinę, visi tokie buvo laikomi nepatikimais.

Kai belgų parašutinininkai ruošėsi išvaduoti baltuosius įkaitus, tada "prezidentas" Gbenye pareiškė spaudai: "Mes turime savo rankose daugiau kaip 300 amerikiečių ir 800 belgų... Dėl mažiausio mūsų revoliucinės sostinės bombardavimo būsim priversti juos išžudyti... Mes pasidarysime fetišus iš amerikiečių ir belgų širdžių, ir mes apsiręsimė jų odomis". Kai pasigirdo atskrendą lėktuvai, Stanleyvilles radijas kartojo: "Belgai ir amerikiečiai duoda mums dūrį į nugarą. Imkite mačetes (kertamus peilius) ir išžudykite visus baltuosius". Pradėjus šaudyti į baltųjų įkaitų kolo-

ną, 22 buvo vietoje užmušti ir 40 buvo sužeisti, kurių 5 vėliau mirė. Belgų parašutinininkai, atvežti amerikiečių lėktuvų, išgelbėjo ir evakuavo apie 1600 užsieniečių, europiečių ir aziatų.

Komunistų propaganda juodžius padarė šimtaprocentiniais rasistais. Jie tiki, kad gavę laisvę arba "uhuru", jie galės gyventi dideles namuose, kaip europiečiai, galės važinėti europietiškais automobiliais, ir jiems nieko nereikės dirbti. Taip, namus ir automobilius jie atima, baltuosius išveja ar išžudo. Niekas juodųjų daugumos valdomoje Afrikoje nesuka sau galvos apie baltųjų "civilines teises". Tačiau be darbo, nusimanno ir kapitalo stebuklų nepadarysi. Juodžiai nepasidaro baltais, kaip jie tikėjosi, visa europiečių atnešta civilizacija bematant dingsta ir juodžiams tenka eiti į džiungles ir gyventi laukinių gyvenimu, kaip gyveno jų senoliai prieš atvykstant baltiesiems. Dingo baltieji, dingo ir bet kokia civilizacija. D. Reed savo knygos pabaigoje rašo: "Stanleyville šiandien yra miręs miestas. Kai kurie karo griuvėsiai nuvalyti, tačiau ekonominis gyvenimas žlugo.

Kiekvieną dieną jauni kongoliečių vyrai susirenka prie įmonių, kuriose jie anksčiau dirbo, tikėdamiesi, kad europiečiai darbdaviai sugrįš ir pradės iš naujo veikimą. Tačiau europiečiai ilgai nesugrįš, greičiausiai niekad.

Daugelis juodųjų, paragavę civilizuoto gyvenimo ir pamatę, kaip ta "uhuru" (laisvė) viską sugriovė, pradėjo naiviai klausti, kada iš jų atsiims tą "uhuru" ir vėl grįš seni geri laikai, kurių jie dabar ilgisi.

Teisingai pasakė sen. Dodd, lankęsis Afrikoje, kad į pietus nuo Saharos nei vienas juodžių kraštas dar nėra pribrendęs savarankiškam gyvenimui. Vienas kraštas gal jau buvo netoli to, tai Katanga. Tai ekonomiškai pajėgi sritis, kuri buvo gana gerai aptvarkyta, aiškiai provakarietiška ir antikomunistinė (čia ir buvo visa jos nelaimė!). Katanga turėjo supratingą vadovą — Tschombę, kuris mokėjo rasti sugyvenimo būdą su baltaisiais. Kokia ironija, kai šis kraštą, kuris galėjo būti pavyzdys, kaip afrikiečiai gali sugyventi ir bendradarbiauti su europiečiais, sunaikino amerikiečių lėktuvai, ginklai ir pinigai. Dabar didžioji juodosios Afrikos dalis neribotam laikui bus "kongolizuota".

Prieš porą metų laikraščiuose skaitėme, kad popiežius paskelbė šventaisiais 20 juodžių, kurie anuomet buvo misininkų prikalbinti apsikrikštyti, o užsirūstinę jų kulties viršininkas paliepė juos visus nužudyti. Žinoma, su jais buvo bariškai pasielgta. Tačiau, kad jie tuo jau nusipelnė šventojo vainiką, tai daugeliui labai sunku suprasti. O

BALFAS ATSINAUJINO...

Tarp visos eilės išėjusių lietuvių fondų, atliekančių įvairias mūsų tautinės egzistencijos funkcijas, vienas iš pačių didžiausių ir reikšmingiausių yra Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, trumpai vadinamas Balfas, kuris nekrauna kapitalo ateiviai, netaupo jo šiandien dar nežinomam lietuviui, tolimes ateities reikalams. Šį fondą galėtume vadinti judančiu fondu, nes jame pinigai nestovi vietoje užšaldyti, bet visą laiką juda, keičiasi. Balso veikėjų pastangomis iš lietuvių visuomenės aukos kasdien ateina, o iš Balso centro ištaigos pašalpos pinigais ir siuntiniais kasdien išeina į visą laisvąją ir pavergtą pasaulio kraštus, kur gyvena įvargę patekę, būtinai paramos reikalingi lietuviai.

Kaip nesibaigia vargan patekusių lietuvių skaičius, taip nesibaigia ir Balso veikla. Jau 23-ji metai, kaip toji veikla plečiasi, nes vis iš daugiau kraštų šalpos prašymai pasiekia Balfą.

Balfą įsteigė ir eilę metų jame dirbo senieji mūsų imigrantai ir jų vaikai, vėliau 30.000 į šį kraštą atvykę naujieji ateiviai taip pat su malonumu jungėsi išialabdaros organizaciją padėti artimui lietuviui, padėti savo likusiam draugui, stovyklose buvusiam kaimynui, kuriam nebuvo likimo lemta dėl senatvės, dėl ligos ar kitų priežasčių emigruoti, pačiam savystoviai įsikurti bei šelpti kitus.

Ir paskutiniame Balso seime, įvykusiame lapkričio mėn. Chicagoje į 31 direktoriaus skaičių išrinkta abiejų kartų lietuviai, o centro valdyboje šiuo metu beliko tik viena senosios kartos at-

praeitą vasarą šiauriniame Konge sukilėliai išžudė visą eilę misininkų, kunigų ir vienuolių, juos žiauriai kankindami: išmesdami į upę krokodilams sudraskyti, atlikdami laukinius šokus ant jų vidurių, kol negyvai sutrypdavo, vienuoles išprievartaudavo prieš nužudydami ir t.t. Reikia laukti, kada gi popiežius šiuos tikrus kankinius dėl tikėjimo paskelbs šventaisiais. O gal dabar jau tokie laikai, kad baltasis žmogus nieko nebevertas, jis jokių teisių nebeturi ir jokio užtarimo negali tikėtis nei Baltuosiuose Rūmuose, nei Vatikane. Visi politikuoja, tačiau tai yra "dirty politics".

Dr. B. Montvydas

stovė B. Spūdienė, kuri yra ir New Yorko Balso 100-jo skyriaus pirmininkė.

Fraietų metų lapkričio mėn. išrinkta naujoji Balso centro valdyba jau du kartu posėdžiavo. Sausio 17 dieną įvykusiam posėdyje buvo priimta išdininko Antano Seniko pateikta 1966 m. apyskaita, svarstomi šalpos prašymai bei administraciniai Balso reikalai. Apgailėstauta, kad išdininkas A. Senikas išsikelia nuolatiniam apsigyvenimui už šimto mylių nuo New Yorko, pažadėdamas tačiau išdininko pareigas taip stropiai eiti, kaip ligi šiol ir į posėdžius atvykti, jeigu bus kviečiami savaitgalį.

Balso pirmininkas kun. V. Martinkus pranešė, kad jis vyksta į Pietų Amerikos lietuvių kongresą Buenos Aires, Argentinoje. Po kongreso jis numato aplankyti ir kitas Pietų Amerikos valstybes, susipažinti su tenykdžiais lietuviais ir jų gyvenimo sąlygomis, nes Balso duosni ranka pasiekia ir juos.

Sausio 27 dieną Balso centro ištaigą aplankė gražus būrelis garbingų svečių: kun. dr. J. Vaišnora, MIC, iš Romos, kur jis yra Balso atstovas Italijoje, prel. J. Balkūnas, Generalinis Konsulas V. Stašinskas, kun. S. Raila, Centro valdybos nariai, nuolatiniai Balso talkininkai bei rėmėjai ir spaudos atstovai.

Ta proga 100-sis skyrius, užbaigęs aukų rinkimo vąj New Yorke paskelbė, jog surinkta jau 4419 dol. ir ta suma neabejotinai pakils iki 5000 dol.

Svečiai ir Balso vadovybė turėjo progos susipažinti su nuoširdžiausiais Balso darbų talkininkais ir jiems išreikė padėką. Mat jie, per daugelį metų taupymo sumetimais apleistą Balso centro ištaigą, atnaujino, atliko pagrindinį remontą, išdekoravo, išpuošė, paimdami tik už medžiagą ar simbolinį atlyginimą už darbą, tik sau ant duonos ir druskos per tą remonto laiką, kaip juokaudamas išsireiškė Balso reikalų vedėjas kun. L. Jankus. Tie garbingieji Balso talkininkai yra šie: agr. V. Butkys, J. Bandžiukas, J. Jankus, P. Montvila, P. Nekrošius, A. Vileniškis, A. Zaranka ir kiti. T. Skobeikienė daug padeda raštinės tvarkyme. Nuolatinė Balso darbų talkininkė M. Virbickienė, rėmėja M. Shalinskienė ir k.

Dabar Balso centro ištaiga, kaip tikra lietuviška seklyčia, išpuošta lietuvių liaudies meno kūrinių, dovonotais Balfui Vasario 16 gimnazijos mergaičių darbais.

Čia pat susirinkusieji sužinojo, kad ta diena yra Balso reikalų vedėjo kun. L. Jankaus gimtadienis ir jam buvo sugiedota Ilgiausių metų.

E. Čekienė

GERA NAUJIENA SIUNČIANTIEMS

AUTOMOBILIUS ir STANDARTINES
MAISTO DOVANAS
SAVO GIMINĖMS I U.S.S.R.

Speciali 10% NUOLAILŲ Privilegija,

Ji PRAILGINTA IKI

1967 M. KOVO 20 DIENOS.

SKUBĖKITE SU SAVO UZSAKYMAIS I:

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)
New York, N. Y. 10003
Tel.: 212 — 228-9547

ARBA PER BET KURĮ MŪSŲ SKYRIŲ:

PHILADELPHIA, Pa. 19106
716 Walnut St.
215 — 925-3455

PHILADELPHIA, Pa. 19123
632 W. Girard Avenue
WAlnut 5-8878

BALTIMORE, Md. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

BOSTON, Mass. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

CHICAGO, Ill. 60632
4102 Archer Ave.
FR 6-6399

Branch

CHICAGO, Ill. 60622
2242 W. Chicago Ave.
BE 5-7788

CLEVELAND, Ohio 44119
787 E. 185th St.
486-1836

DETROIT, Mich. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. J. 07206
943 Elizabeth Avenue
EL 4-7068

HAMTRAMCK, Mich. 48212
11415 Jos. Campau Ave.
365-6350

KANSAS CITY, Kan. 66102
18 S. Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, Calif. 90026
3216 Sunset Blvd.
NO 5-9887

MIAMI, Fla. 33137
2755 Biscayne Blvd.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, Minn. 55414
217 E. Hennepin St.
FE 2-4908

NEW BRITAIN, Conn. 06051
165 Hartford Avenue
225-3192

NEW YORK, N. Y. 10003
101 - First Ave.
OR 4-3930

OMAHA, Nebr. 68107
5524 S. 32nd Street
731-8577

PARMA, Ohio 44134
5432 State Rd.
749-3033

PITTSBURGH, Pa. 15222
346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

SAN FRANCISCO, Cal. 94122
1236 - 9th Ave.
LO 4-7981

SEATTLE, Washington 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853

SPRINGFIELD, Mass. 01103
1840 Main St.
736-9626
734-8354

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Landis Ave.
609-691-8423

WANTED EXPERIENCED

SCREW MACHINE OPERATORS
SETUP MEN
MACHINISTS
BROWN & SHARPE & DAVENPORT
MACHINES
MILFORD AUTOMATIC INC.
1553 BOSTON POST ROAD
MILFORD, CONN.

(13-15)

DR. JONĖS DEVEIKĖS MOKLINIS PALIKIMAS

Tęsinys

Vladas Mingėla

"O gal Tamsta pažįsti kokią draugiją ar žmogų, kurie man galėtų paskolinti pinigų. Tikrai gražinsiu ir bus iš ko, nes dabar Rytai labai domimasi, o ten veiksnių įstatymų niekas nepažinojo, dėl nesuprantamos kalbos. Man reikėjo daug metų paskirti, kad pagaliau išnarpliočiau, kaip ten buvo. Pirmu žvilgsniu imponantiskai atrodo puslapių skaičius, bet tikėkite man, mano teigimai daug svarbesni negu tie puslapiai. Juk reik tik pagalvoti, paskutinioji I-mojo Statuto laida buvo padaryta Minske, tuo pačiu įrodant, kad mes lietuviai šitam slaviškam kodeksui neturime jokių teisių. Viena šiandien aišku, jog pirmasis tekstas buvo išleistas lotynų kalba, o iš to seka labai toli siekiančios išvados. Ir juo toliau, tuo mums naujingesnės. Vadinasi, čia jau visos tautos gyvasties reikalas. Nes atėmus iš Lietuvos Statutą, kas liks iš mūsų praeities? Žinoma, dar liks nemaža, bet po truputį ir likusi galima bus atimti, jeigu mes dabar skubiai nereaguosim į tai, kas mums yra brangiausia. Daugelio metų darbo pasekoje tapę apvaldžiau tekstą, kad jau nėra jokių abejonių, kad pirmasis redagavimas buvo padarytas lotynų kalba. Kartais esti keisti supuolimai... Perna (1962 m. V.M.) buvau Padužoje, ir prie šv. Antano vis meldžiausi... dėl vieno pamesto daikto, kuris vadinasi -- Tautos laisvė. Tai buvo kongreso metu, kuriame padariau didelį susidomėjimą sukėlusį pranešimą. Kas svarbiausia, normaliai, aš turėjau labai anksti gulti ir kėliausi prieš posėdžius labai anksti, kad suskubčiau į toli esančią baziliką. Keista, vakarais teko labai vėlai gulti ir... nejutau jokio nuovargio, bet kas svarbiausia, tas nemigas dar labiau kėlė mano proto aštrumą. Grižusi, ruošiausi išvažiuoti kiek pasilsėti. Neatsimenu gerai, trečią ar ketvirtą dieną padariau gal savo gyvenime didžiausią mokslinį atradimą. Ir tikėk, Tamsta, šitų veikalų pasirodymas, tai bus lyg plaučiai mūsų nepriklausomybei atgauti. Ypačiai paskelbti svetima kalba sukelia didelį susidomėjimą mokslininkų tarpe. Tiek romanistų, tiek teisės istorikų, tiek lyginamosios teisės specialistų tarpe. Netenka kalbėti apie slavistikos mokslininkus, nes, atrodo, duosiu pagrindus naujai slavų kalbai".

"Darbas eina puikiai, tik dabar reikia pinigų, ir tai tokio, kad jo pakaktų išlaidoms padengti. Aš turėčiau nors kiek atsigauti. Juk mano liga tai yra rūpesčių ir nedateklių paseka. Šiaip organizmą turiu nepaprastai stiprų - pajėgų. Jau vien iš Jum patiekto sąrašo galima spręsti, kiek mano naktų nemiegota. Ar nebūtų kartais kurios draugijos, kuri

laiko savo pinigus banko? O kaip būtų gera, kad ji galėtų nuo spaudinimo pradžios kokiems metams paskolinti. Kaip būtų gera, kad atsirastų tokių žmonių tarp senesniųjų ateivių, sudėjų, sių tiek pinigų bažnyčioms statyti, namams - salėms įsigyti". (Dr. J. Deveikė duoti adresai Lietuvos ir Kultūros Fondų. V.M.)

Toliau, 1963 m. sausio 13 d. rašytame laiške dr. J. Deveikė neiškenčia varge atsidiūrusi, visų užmiršta ir nusiskūsti:

"Būk Tamsta geras, virsk tąja pavasario kregždute, atnešk mums gražų ir viltingą, lituanistinių spaudinių, pavasari. Norėtume Paryžiuje sudaryti lietuviškų laikraščių ir knygų skyrių. Reikia konkrečių darbų ir aukos. Štai kad ir aš -- negaunu lietuviškų laikraščių. Tiesa, gaunu tik vieningą laikraštį Laisvąją Lietuvą. O aš šiandien dėl visų savo išpareigojimų, tiksliau išlaidų ryšium su Statutų paruošimu, niekaip negaliu atitraukti nė cento, ką kalbėti apie knygas ar spaudą, kad kartais ir nuo valgio reikėtų traukti. Savo tarpe kai ką parašome, tai tik iš draugiškumo. Koks prieteliškus peržiūri rankraščius ir stilių pataiso: čia moku pekliškus pinigus. Deja, tam milžiniškam darbui negaunu iš lietuviškų šaltinių nė cento. Jeigu eis taip ir toliau, tai nei nežinau ar išlaikysiu".

PRO DOMO SUA...

"1963 m. spalio 11 d. Paryžius", rašytame laiške dr. J. Deveikė byloja:

"... Ogrižtant konkrečiai prie didžiausio lietuviško dinamizmo ir svarbiausio, mūsų labai aukštos juridinės, t.y. pačios sunkiausios, ilgiausiai brandinamos kultūros įrodymo, tikėkite man tikrai, nemažaus, tik reik, kad savi ir svetimi tai pažintų. Iš Jūsų laiško man išryškėja vienas labai teigiamas džiaugsmas. Keturių, penkių šimtų egzempliorių bus gana - spaudos išlaidų padengimas yra užtikrintas, ypač, kad tie tomai paruošti taip, kad turės eiti į visas mokslo institucijas, ne kaip pasiskaitymas, bet kaip mokslinio darbo - studijų priemonė ir profesoriams ir studentams, tiek teisinių, tiek humanitarinių mokslų fakultetuose, jau nekalbant apie visokius institutus besidominčius Rytų Europa, o tokių dabar jau netrūksta.

"Tamsta man taip gražiai siūlote savo paramą, -- jai griebiu kaip kokią prietelišką ranką.

Man reikalinga paskola. Metams, daugiausia pusmetui metų tarpui. Gal atsirastų Detroitie vienas ar keli lietuviai, kurie 20 tremties metų su kakčiais pagerbtai paskolintų vienam tomui pinigų. Pirmam tomui reikėtų apie 4000, o antram ir ketvirtam su įrišimu, po 3000 dolerių. Atsilyginimas t.y. prenumeratus turėtų plaukti per banko sąskaitą, kurią reikėtų atidaryti kurio nors lietuvių adresu, nes tokio tomų skaičiaus akivaizdoje net ir pagalvoti negalima, kad aš iš savo įprastos aplinkos, t.y. bibliotekų ir patarėjų pajudėčiau ar galėčiau perduoti tolimiems leidėjams leisti. Juk iki paskutinės minutės gali būti pataisos, patikrinimai. Juk čia ne mano mintis, o visokios ištraukos iš kitų veikalų ir t.t. Ir dar pastabos prie tekstų. Sunku išvaizduoti kiek mano darbo padėta. Pagaliau ne man Jum aiškinti, žinote praktiškai neblogger už mane".

Dr. J. Deveikė norėjo, kad su jos tyrinėjimų rezultatais susipažintų ir svetimieji. Ji netikėjo, kad atsirastų didesnis skaičius lietuvių, kurie įsigytų visą Lietuvos Statuto leidinių rinkinį. Ji manė, kad įvairių kraštų universitetai, bibliotekos, institutai parodys reikiamą susidomėjimą tokiu leidiniu. Taigi pirmiausia ji ir ruošė tuos darbus prancūziškai.

Dr. J. Deveikė skubėjo, lyg nujausdama mirčių, paskelbti savo darbus -- jai rūpėjo, kaip nors greičiau savo studijų rezultatus atiduoti viešumai -- lietuvių taučiai. Ji planavo kasmet išleisti po 3-4 tomus. Jai atrodė, kad pirmieji keturi tomai padengs sekančiųjų tomų leidimą. "Tik su pirmaisiais keblumas: tam skersai kelią stoja materialinis ir moralinis aspektas".

1963 m. spalio 11 d. laiške dr. J. Deveikė pabrėžė, jog ji norėtų paminėti 20 metų mūsų klajonių svetimuose kraštuose nedalią, pradėdama leisti savo mokslinių tyrinėjimų išvadą. Ji nusiskundė: "Mano sveikata nėra geležinė, -- reikia labai skubėti. Tauta turėtų kuo daugiau iš manęs išgauti, kol ne vėlu. Esu tikra, kad net tekstų paskelbimas bus vienas svarbiausių įrankių mūsų nepriklausomybei atgauti, ir ypač tarbaus skydu nuo nesveikų lenkų ar baltgudžių pretenzijų".

Toliau mokslininkė pasidžiaugė, kad nežiūrint negalavimų, šiemet padariusi du mokslinius pranešimus tarptautiniuose mokslininkų suvažiavimuose: "a) Teisės istorijos, Nancy (Prancūzijoje), -- "Santykiai per Juodąją jūrą tarp Lietuvos ir Italijos respublikų ir b) Slavistų suvažiavime Zalcburge -- "Slavų alfabeto atsiradimas, žiūrint teisės istoriko akimis". Laiške rašo: "Paskelbiau daug svarbių ir naudingų naujų, net spe-

cialistams nežinomų dalykų".

DR. J. DEVEIKĖS MOKSLINIS PALIKIMAS

Šiuo straipsniu noriu atkreipti mūsų istorikų (o taipgi kultūrininkų ir kitų šviesuolių) dėmesį į dr. J. Deveikės mokslinį palikimą. Nors tų darbų palikusių Paryžiuje (jų daugumas rankraščiuose), nesu matęs, bet, kaip matyti iš man prisiųsto sąrašo, sudarytų apie 20 tomų. Beveik visi veikalai, kurie neturi ypatingų autorės nurodymų, jau buvo paruošti spaudai 1963 m., o kiti 1964 metais. Štai dr. J. Deveikės darbų sąrašas:

1 tomas: Įvadas ir tekstas lietuviškai, slaviškas tekstas lotynų raidėmis. Neaiškių slavų tekste vietų ir lotynų k. lentelė. in 8 320 psl.

2 tomas: Įvadas (prancūziškai) slaviškas tekstas spausdintas ir manuskripte, slaviškas žodynas. in 8 500 psl.

3 tomas: Įvadas ir tekstas prancūzų kalba, Lotynų k. spausdintas tekstas ir žodynas. in 8 330 psl.

4 tomas: Įvadas (pranc.) lotynų k. manuskriptas. in 8 300 psl.

5 tomas: Jei sąlygos leis, dar vienas slaviškas manuskriptas 350 psl. in 8 .

ANTRASIS LIETUVOS STATUTAS 1566 M.

6 tomas: Lietuviškas vertimas tik pusiau baigtas.

7 tomas: Įvadas prancūzų k. Slaviškas tekstas spausdintas ir manuskripte žodynas. in 8 700 psl.

8 tomas: Įvadas ir tekstas prancūzų k. Lotynų k. spausdintas in 8 600 psl.

9 tomas: Lotyniško teksto manuskriptas. in 8 320 psl.

TRETYSIS LIETUVOS STATUTAS 1588 M.

10 tomas: Lietuviškas tekstas pusiau atliktas: tik mašinėlė dar neperrašytas. 8 560 spl.

11 tomas: Originalus tekstas. Įvadas. in 8 600 psl.

12 tomas: Įvadas ir tekstas prancūziškai, Nebaigtas. Žodynas šiam Statutui reikalauja mažiausia dviejų metų darbo vienam žmogui. Jam atlikti reikėtų kelių žmonių.

KALBOS GRAMATIKA IR ŽODYNAS

13 tomas: Senosios mūsų valstybinės kalbos gramatika (1674) dar niekad nespausdinta, su mokslo aparatūra. in 8 170 psl.

14 tomas: Mūsų valstybinės kalbos ir Maskvos kalbų žodynas, panašus į Berlitz mokyklos pasikalbėjimus. Niekad nespausdintas. in 8 120 psl.

ULOŽENIJE (1649)

15 tomas: Įvadas ir tekstas prancūzų k. ir žodynas. in 8 400 psl.

16 tomas: Originalus tekstas virš 700 psl., bet gali būti net virš 1400 psl.

17 tomas: Jei suskubstu -- parašysiu lietuviškai.

Pastaba: visi tie veikalai, kurie neturi kokių nurodymų bei pastabų, jau yra paruošti spaudai. Reikia juos dar kartą perrašyti, kad spausdinimo darbas kuo mažiau kaštuotų sumažinant korektūros paklaidų ir korektorių išlaidas.

Juridinių tekstų egzogeze ir mano redakcija

Lietuviškai:

1) Lietuvos istorija iki VI šimto m. laikų, pagal ją jau dėstė Juozas Kaune.

2) Lietuviškų tipų beišskant: istorinė dalis.

3) Mūsų valdovai: padarytos aštuonios charakteristikos.

4) Mūsų protėviai, Trys generacijos, Darbas baigtas.

Prancūziškai:

1) Katalogas, Rankraščiai esan-

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1967 metų balandžio 30 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomojo mašinos ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neaptelėti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1967 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais nesiskiria ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitais metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

TAUTYBIŲ MENO DIENA

Kai politinė savo veikla Clevelando lietuviai amerikiečių tarpe tik retkarčiais turi progą pasirodyti, kultūros ir meno srityse progos yra dažnesnės.

Štai, praeitą sekmadienį, sausio 29 d., dižiulėje koncertų salėje buvo surengta tautinių šokių ir dainų šventė, kur tarp kitų tautybių grupių, išpūdingai pasirodė Vysk. Valančiaus lit. mokyklos šokėjų grupė, vadovaujama Liudo Sagio.

Tautinių šokių ir dainų dieną surengė Liaudies Meno organizacija, veikianti nuo 1950 metų

ir kurią plačiu mastu remia Cleveland Press dienraštis. Dalyvavusių išpildyme 22 tautinių grupių programai vadovavo Cleveland Press tautybių reikalų redaktorius T. Andrica.

Programa buvo įvairi tuo, kad vienos tautinės grupės atliko dainavimą su šokiais, kitos tik šokius; vieny programos pildytojai buvo tik jaunikliai, tik ką pradėję mokytis, kitų suaugusių grupės.

Tikrais savo srities žinovais buvo ir lietuviai šokėjai. Programa buvo perskirta į dvi dalis. Firmutinę dalį baigė lietuviai šokėjai, ant rą -- taipgi iš geresnių ukrainiečiai.

Akordeonistai: A. Balašas, V. Čyvas, A. Matulevičius ir E. Šilgalis. Šokėjų priežiūrai vadovauja Giedrė Mazoliauskaitė ir ponis Sagienė. K.S.K.

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED PLASTIC FIXTURE BUILDERS AND LAMINATORS, EXPERIENCED ONLY also

AUTOMOTIVE SHEET METAL MEN PROTO-TYPE MOLDINGS JO-AD INDUSTRIES 31465 Stephenson Hwy. Between 13 & 14 Mile Madison Heights, Mich. 313 — 564-5177 (14-15)

BRIDGEPORT OPRS.

NEW MODERN PLANT With all benefits. Must be 1st class on aircraft work only. Norwood has long range programs on S.S.T. and rocket work. Call Mr. H. Kroeger for interview. NORWOOD PRECISION PROD. 19540 Allen Rd. Melvindale, Mich. 313 — 383-5700 An Equal Opportunity Employer (9-15)

Fuslapių kiekį nurodyti beveik neįmanoma. Gali būti apytikriai skaičiuojant daugiau 2000 puslapių mašinėlė rašytų.

Taigi, dr. J. Deveikės mokslo darbų palikimas tikrai labai išpūdingas. Lituanistikos institutas ar Lietuvos istorijos draugija turėtų skubiai susirūpinti jų rankraščių likimu, paimti savo globon ir pasirūpinti, kad bent patys svarbiausieji jos darbai būtų išleisti.

• **SLA 136 kuopos** metinis narių susirinkimas įvyks šį sekmadienį, vasario 5 d., 12:30 val. Dirvos patalpose 6907 Superior Ave. Mokesčiai bus priimami ten pat nuo 12 val. Visi nariai kviečiami atsilankyti.

• **Dail. Leono Urbono** paroda atidaroma šį sekmadienį, vasario 5 d., 2 val. p. p. Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave. Įėjimas nemokamas.

• **SLA 14 kuopos** narių metinis susirinkimas įvyks šį sekmadienį, vasario 5 d. Lietuvių salėje. Pradžią 1 val. p. p., bet nariai prašomi atvykti anksčiau, 12 v., kad iki susirinkimo pradžios galėtų užsimokėti mokesčius.

Susirinkimo darbotvarkėje: kuopos pirmininko 1966 metų veiklos pranešimas ir išdo sekretorės pajamų ir išlaidų apyskaita. Po pranešimų bus naujos kuopos valdybos, Iždo Globėjų, Daktarų Kvotėjų ir kitų pareigūnų rinkimai.

Visi nariai prašomi dalyvauti.

* **SLIDINĖJIMAS RO-GUTĖMIS** (tabaggoning) ruošiamas L.S.S. Clevelando skyriaus įvyks vasario 11 d. Parkview Sports Haven. Visi studentai kviečiami dalyvauti. Pradžią 5 val., pabai-ga -- ???
Teirautis pas A. Kalvaitį tel. 361-5344.

• **Nedelskime ilgiau ir padidinkime** savo gyvybės draudimą, kol dar nėra vėlu. Dėl informacijų skambinkite prityrusiam draudimo atstovui — V. Giedraičiui tel. 944-6835.

CLEVELANDO SKAUTAI PERKA AUTOBUSĄ!

Clevelando Pilėnų tunto skautai, pritariant skautų-čių tėvų komitetui, skelbia autobusui įsigyti vajų. Aukos bus renkamos aplankant kiek galima daugiau Clevelande gyvenančių lietuvių. Taip pat kreipsimės į abi Lietuvių Bendruomenės valdybas, visas lietuviškas organizacijas ir į lietuvių prekybininkus.

Jeigu kas liks neaplinkytas, prašome savo auką pasiųsti sekančiu adresu: Pilėnų Tuntas — Bus Fund, 2896 Washington Blvd., Cleveland, Ohio 44118 arba 4407 Denison Ave., Cleveland, Ohio 44109.

Pilėnų tunto vadija nutarė įsigyti mažai naudotą, geram stovyje, 40 vietų mokyklinį autobusą. Autobusu galės naudotis ne vien tik skautai bei skautės, bet ir kitos lietuviško jaunimo organizacijos. Autobusas suteiks daugiau galimybių iškylauti, stovyklauti, geriau pažinti kraštą, aplankyti

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS VASARIO 12 D. NAUJOS PARAPIJOS SALĖJE

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 49 metų sukakties minėjimas Clevelande įvyksta sekmadienį, vasario 12 d., sekančia tvarka:

ŠV. MIŠIOS: 10 val. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos parapijos bažnyčioje.

10:30 val. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Mišias atnašaus ir pamokslą pasakys prel. J o n a s B a l k ū n a s. (Mišių metu giedos šv. Jurgio parapijos choras, vadovaujamas muziko P. A m b r a z o). Organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis šv. Jurgio bažnyčioje.

ISKILMINGAS MINĖJIMAS: 4 val. p. p. Panelės šv. Nesiliaujančios Pagalbos lietuvių parapijos salėje, 18022 Neff Road.

I. Pagrindinę kalbą pasakys Tautos Fondo pirmininkas ir žygio į Jungtines Tautas garbės pirmininkas, prelatas J o n a s B a l k ū n a s iš New Yorko. Minėjimo metu himnus giedos solistė Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė.

II. Koncertinę dalį atliks solistas S t a s y s B a r a s iš Chicago.

Minėjimo metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvimo reikalams. Organizacijos prašomos atsiųsti savo vėliavas ir apylinkių lietuvių visuomenė kviečiama kuo skaitlingiau dalyvauti.

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando Skyriaus Valdyba

SAVI IR BENDRI RŪPESČIAI

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando skyriaus metinis narių susirinkimas, įvykęs sausio 29 d. Dirvos patalpose, buvo ne tik gausus dalyviais, bet ir našus sprendimais ir plačiais žvilgsniais į Clevelando lietuvių rūpesčius.

K.S. Karpius, skyriaus pirmininkas, atidarė susirinkimą, prašydamas pagerbti atsisotįmu pernai mirusį skyriaus narį E. Karnėną. Prezidiuman pakvietus A. Laikūną pirmininkauti ir K. Karalių sekretoriauti, K. S. Karpius trumpais bruožais peržvelgia praeitų metų nuveiktus darbus. O jų tarpe daugiausia talkininkauta ruošiant Dirvos 50 m. sukakties minėjimą, rudeni Dirvos vakarą su novelės premijos įteikimu rašyt. V. Alantui.

Be to, pagaminta prez. A. Smetonos filmo antroji kopija. Šalia aktyvaus dalyvavimo ir reiškimosi įvairiose bendrinėse organizacijose, aktyviai prisidėta prie Vilties vajeus. Dabar skyriaus įnašas viršijantis 1500 dol., pralenkė visų kitų ALTS-gos skyrių įnašus.

Iždininkas Vl. Blinstrubas patiekė išdo sto-

kitas lietuvių kolonijas ir užmegsti glaudesnį bendradarbiavimą tarp lietuviško jaunimo.

vį, kuris rodo 1156,57 dol. pajamų ir 663,62 išlaidų, kasoj vis turint nepaliestą arti 500 dol. kapitalą.

Piniginę apyskaitą tikrinusios reviz.k-jos vardu pranešimą padaręs V. Orintas skelbia, kad skyriaus išdas tvarkomas pa-vyzdingai.

Po trumpų diskusijų pranešimai buvo patvirtinti ir valdybai bei rev.k-jai už darbą išreikšta padėka.

A. Laikūnas ta proga padėkojo skyriaus nariams už aktyvią talką Dirvos suaktuviniuose metuose ir prašė toliau uoliai remti savąjį spaudą.

Sekančių metų kadencijai į skyriaus valdybą buvo išrinkti: Vl. Blinstrubas, K. Karalis, K. S. Karpius, Ant. Nasvytis, Vyt. Stuogis. Kandidatu V. Benokraitis.

Reviz. k-jon: K. Budrys, St. Mačys ir F. Mackus.

Nutarta kad į bendrinės organizacijos reikiamus atstovus parenka ir kviečia pati valdyba.

Einamuose reikaluose gan plačiai aptarti jaunimo, švietimo, bendravimo su kitomis organizacijomis reikalai.

Ta proga visiems skyriaus nariams buvo priminta, kad vasario 18 d. (šeštadienį) 7:30 val. vak. K. S. Karpiaus namuose rengiamas skyriaus na-

riams, jų šeimoms ir bičiuliams priėmimas, pagal seną tradiciją ruošiamas Vasario 16 šventės proga.

Skyriaus nariai buvo paraginti dalyvauti ir aukomis prisidėti prie bendrojo Clevelande ruošiamo Vasario 16 d. minėjimo, kuris įvyks vasario 12 d.

* ŠV. KAZIMIERO lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė, vad. Kavaliūnaitės ir Leknicko, sausio 28 d. dalyvavo tautybių festivalyje, kuriame savo šokiais labai gražiai pasirodė ir kaip vis užimponavo gausią publiką.

Šokiai buvo filmojami ir bus rodomi televizijos programoje.

PARDUODAMI NAMAI

Beveik naujas namas, 2 miegamieji žemai, padalintas rūsys, 2 automob. garažas. Sklypas.

Šešių kambarių vienos šeimos namas. Pilnas rūsys. 2 garažai, nebrangus, prie pat 185 gt.

Plytinis, 3 miegamieji, tuščias, pilnas rūsys, garažai.

Mažas namas, bet didelis sklypas prie E. 185 gt. Prašo \$12,500.

Mūrinis, 2 miegamieji apačioj, 2 — viršuj. Įrengtas rūsys, garažas. Patogi vieta.

10 šeimų apartamentas netoli Neff Rd. Geros pajamos.

Norintieji pirkti, parduoti ar išmainyti prašome skambinti

EAST SHORE REALTY
Juožas Mikonis — Realtor
Notary Public

United Multiple Listing Service
780 E. 185 gt. Tel. 481-6900
arba KE 1-2190

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
1ST CLASS
ALL AROUND
MACHINISTS
TOOL MAKERS

With job shop experience
Steady work, ample overtime,
many fringe benefits.

E & W TOOL
Cleveland, Ohio
216 — 651-5335
(13-19)

Production Opportunities Machine Operators

Rapid expansion and growth has given us many new production jobs to fill. These are neir jobs with us and there is room to grow.

WE NEED:
SILK SREEN
PRESS OPERATORS
Setup and operate automatic and manual presses, some experience preferred.

SHEAR OPERATOR
Experienced operator to set up and operate power shears to 36" face. Must read rule.

DECOILER OPERATOR
Handle coil metal from unloading, inspecting, storing and decoiling processes Shears and fork lift will be used.

Good starting wages and liberal benefits. Downtown location. Please call for appointment.

216 — 696-4271
Cole National Corp.
Cleveland, Ohio
(13-14)

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

(13-15)

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji — 1 apačioj. Grovewood rajone. Savininkas išsikrausto. Privato parduoti. \$12,800.
Tel. 752-3400.

AMERICAN PLASTICS COMPANY

4677 Manufacturing Rd.

(W. 160 & Puritas Area)

ieško moterų mašinoms aptarnauti. Nereikalaujama patirtis. Mes apmokiname. Pastovus, švarus ir saugus darbas.

Teirautis tel. 941-1715.
(12-14)

ELECTRICAL INDUSTRY

Panel Wiremen
Transformer Technicians
Magnet Repairmen
Diesel Mechanics
Electric Mechanics
Engine Lathe Hands

Day and Night Shifts

Are Your Skills Being
Purchased for Only a
Weekly Paycheck?

LOOK TO THE FUTURE TOP INDUSTRY WAGES

G. E. Benefit Package

Stock Bonus Plan
Pension Plan
Liberal Vacation and
Holiday Pay
Comprehensive Medical Insurance
Product Purchase Plan
Emergency Aid Plan
Educational Assistance Programs
Many Others

Steady Employment
Frequent Overtime

New 3-Year Labor Contract
Replies Strictly Confidential

APPLY

8 to 4 P.M.
Monday Through Friday

GENERAL ELECTRIC COMPANY

4477 E. 49TH ST.
Cleveland, Ohio 883-1000

GENERRAL ELECTRIC

An Equal Opportunity Employer
(13-15)

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

Pilėnų tunto vadijos posėdžio metu buvo nutarta pirkti autobusą. Pranešimą daro tuntininkas V. Staškevičius. Nuotraukoje iš kairės: G. Juškėnas, V. Staškevičius, A. Šenbergas, Puškorienė, dr. A. Butkus ir L. Staškūnas.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORK

• Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius New Yorke š. m. vasario 19 dieną ruošia Vasario 16 dienos minėjimą, kuris įvyks newyorchiečiams gerai žinomoj Webster Hall salėje. Pagrindiniu kalbėtoju bus New Yorko kongresmanas Teodoras Kufermann. New Yorko ALTO pirmininku šiemet yra dr. Algirdas Budreckis, kurs ir vadovaus minėjimui.

Programą atliks New Yorko vyrų oktetas ir tautinių šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės.

• Jurgiui Kiaunei, sulaukusiam 70 metų amžiaus, minėjimą ruošia organizacijų atstovų sudarytas komitetas: ALT S-gos 1-sis ir 11-sis skyriai, Savanorių Kūrėjų Sąjunga, Karo Invalidų Draugija, LNF, Ramovėnai, Dariaus ir Girėno Postas, Korp! Neo-Lithuania Filisterių S-ga ir New Yorko padalinys, Teisinių Draugija ir Lietuvių Bendruomenė.

Minėjimas įvyks š. m. vasario 11 dieną, Carnegie Endowment salėje, 345 East 46 Street, New Yorke.

Kalbės dr. J. Puzinas, poeziją skaitys Irena Vebulaitienė. Po akademijos vaisės.

• Korp! Neo-Lithuania rengia slidinėjimo iškylą š. m. vasario mėn. 4-5 d. pas Rota, Tannersville, New York. Nakvynė ir maistas \$10.00 parai. Kviečiami studentai ir žiemos sporto mėgėjai. Dėl platesnių informacijų skambinti kolegai Vytautui Jurgėlai EM 6-2494.

NEWARK

• Vasario 16 d. minėjimas įvyks sekmadienį, 1967 m. vasario 12 d.

10:30 val. rytu pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės lietuvų parapijos bažnyčioje. Gieda parapijos choras, vad. Kl. Bagdonavičiaus. Dalyvauja JAV Newarko lietuvių Veteranų nariai ir moterys pagalbininkės. Po pamaldų bus padėtas vainikas prie lietuviško kryžiaus už žuvusius dėl Lietuvos laisvės, kun. P. Totoraitis vadovaujant.

Po to visi dalyviai prašomi vykti į šv. Jurgio Draugijos salę, 180 New York Avenue, kur 12 val. prasidės programa. Įėjimas laisvas, tik bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams.

Minėjimas bus pradėtas

vėliavų įnešimu ir pagerbimu. Atliks JAV Newarko Lietuvių Veteranų posto nariai ir moterys pagalbininkės. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedos "Rūtos" ansamblis, vad. A. Kačanauskui ir akompanuojant Liudui Stukui. Invokaciją skaitys kun. P. Totoraitis.

Kalbas pasakys: Newarko miesto burmistras H. J. Addonizio, JAV Kongreso narys Peter W. Rodino ir Stasys Lūšys, buv. Vliko vicepirmininkas.

Po kalbų bus perskaitytos Newarko miesto burmistro ir New Jersey gubernatoriaus proklamacijos ir priimta rezoliucija.

Rūtos ansamblis išpildys meninę programą, vadovaujant muz. A. Kačanauskui ir solistui L. Stukui.

New Jersey Lietuvių Taryba prašo visus galimai skaitlingiau minėjime dalyvauti.

A. S. Trečiokas,
NJLT-bos Valdybos sekretorius

East Chicago

• Jonas Rimkūnas, veiklus East Chicagos organizacijose ir buv. ALT S-gos sk. pirmininkas, pasižymi ir savo gyvu humoru, dažniausia eiliuota forma paliečiant gyvenimo aktualijas.

Eiliuota humoristika jis pralinksmino ALT S-gos East Chicagos skyriaus narius metinio susirinkimo proga.

J. Rimkūnas galėtų gabia savo plunksną ir talentą dažniau parodyti visuomenėi.

CHICAGO

• Dr. Algirdas Budreckis, Vliko valdybos narys, vienas iš jaunųjų mūsų politikų, aktyvus visuomenininkas ir kultūrininkas, skaitys paskaitą tema "Kokiu būdu lietuviai galėtų paveikti Amerikos politikos formavimą" Korp! Neo-Lithuania rengiamame Vasario 16 d. minėjime, kuris įvyks vasario 5 d., 3 val. po pietų Jaunimo Centro salėje.

Dr. Algirdas Budreckis, dirbęs amerikiečių žurnalo redakcijoje ir kaip istorikas mokslinį darbą universitete, šiuo metu dirba Pavergtųjų Europos tautų organizacijoje. Dabartiniu metu jis yra užsiėmęs "Asian People's Freedom Day" minėjimo organizavimu.

Vasario 3 d. Long Island jis skaitys paskaitą Pabaltijo klausimais ir tą patį vakarą atskris į Chicago,

VASARIO 16 MINĖJIMAS

LST Korp! Neo-Lithuania Chicagoje rengia iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą, kuris įvyks vasario 5 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

PROGRAMA

3 val. p. p. minėjimo atidarymas. Invokacija — GINTAUTAS SABATAITIS, S. J. Paskaitą skaitys dr. ALGIRDAS BUDRECKIS, VLIKO valdybos narys, kalbės gen. konsulas dr. PETRAS DAUZVARDIS.

4 val. meninė programa, kurią išpildys korporacijos jaunieji talentai: piano — Mykolas Drunga; duetas — Vyt. Nakas ir Zita Burneikytė; poezija — Danguolė Šukelytė; deklamacijos — Eglė Juodvalkytė ir Danguolė Šukelytė; montažas — Kristina Sabaliauskaitė; Lietuvos vaizdai — Uosis Juodvalkis ir piano Živilė Keliuotytė; dainos — Viktorija Brazdionytė, Karolė Domeikaitė, Gina Luneckaitė, Virginija Strasevičiūtė ir Daiva Vaitkevičiūtė; gitara — Romas Česas.

Visa programa užtruks apie 2 val. Meninę programą praves Liucija Virpsaitė.

5 val. kavutė.

Kviečiamas jaunimas ir visuomenė.

LST Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

kur dalyvaus "Lietuviai televizijoje" programoje. Vasario 4 d., šeštadienį, Sophie Barcus radijoje programoje Feliksas Dauks su juo turės pasikalbėjimą.

Ne tik chicagiečiai, bet ir tolimesnių apylinkių lietuviai domisi Dr. Algirdo Budreckio paskaita ir rengiasi atsilankyti į minėjimą.

Jis buvo vienas iš organizatorių žygio į Jungtines Tautas.

Vytautas Nakas

universitete ir meno pamokų skiria jaunimo visuomeniniam gyvenimui.

• Chicagos Lietuvių Taryba Vasario 16 minėjimą rengia sekmadienį, vasario 19 d., 2 val. p. p. Marijos Aukšt. mokyklos salėje (6701 So. California Ave.).

KANADOS LIETUVIAI

• Lietuvos Nepriklausomybės 49 m. sukakties minėjimas Toronte ruošiamas vasario 19 d. Central Technical mokyklos patalpose. Programos išpildyme ypatingas dėmesys atkreipiamas į jaunimą, kuris kalbės, dainuos ir šoks. Dalyvaikime visi lietuvių Tautos troškimų ir pastangų išsipildymo brangioj sukaktuvinėj šventėj.

• Mažosios Lietuvos moterų draugijos tradicinis šiuo metų rengiamas vasario 7 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Pradžia 6 val. 30 min.

• Toronto lietuvių studentų naujoji valdyba yra šios sudėties: N. Šernaitė — pirm., A. Tinginys — vicepirm., Ž. Gvildytė — sekr., V. Vindašytė — išd., G. Skrinskaitė ir V. Sičiūnas — nariai. Valdyba paskyrusi lietuvių studentijos veiklą pagyvinti ir plėsti.

• Lietuvių kredito kooperatyvo Paramos narių metinis susirinkimas įvyks šių metų vasario 26 d., 3 val. p. p. 85 Christie St. Registracijos pradžia 2 val. Darbotvarkėje numatoma valdomųjų organų ir revizoriaus pranešimai, sąmatos priėmimas, pelno paskirstymas, rinkimai ir įvairūs kiti kooperatinę veiklą liečiantieji reikalai.

• Petras Šernas, buvęs ilgametis lietuvių kredito

KONKURSO PREMIJĄ PASKIRSČIUS

Juozas Bubelis

Kaip jau žinome, praeitieji metai buvo Dirvos auksinės sukakties ir Jaunimo Metai. Tais metais ALTS Centro V-ba tarpe savo kitų užmanymų, uždavinių ir planų kėlė reikalą propaguoti ir plėsti viltininkų skaičių, surasti daugiau Dirvos skaitytojų ir bendradarbių, kad kartu su prenumeratorių kiekybe būtų galima ir patį laikraščio turinį pagerinti. ALTS Philadelphia skyriaus v-ba atkreipė į tai dėmesį ir netrukus stvėrėsi darbo, iširikiuodama į tos rūšies talkininkų eiles. Ieškant Dirvai naujų prenumeratorių ir spaudos darbuotojų, kartu paskelbė konkursą už parašytą geriausią straipsnį ar jų eilę ir taip pat už korespondenciją iš vietos lietuvių kultūrinio gyvenimo. Premijos dydis: už straipsnį 100 dol., o už korespondenciją — 50 dol.

Radęs proga, nutariau aplankyti 1966 m. vadovavusį ALTS Philadelphia skyriaus pirm. inž. V. Gruzdį, jam patiekdamas keletą klausimų.

-- Firmininke, bene jau prabėgo konkursui skelbtas laikas, kokie rezultatai?

-- ALTS Philadelphia skyriaus v-ba sielosi ir dabar dar tebesirūpina tautinės spaudos reikalais, ypač tautinės minties sklaidimu Dirvos puslapiuose, jos linija ir pačiais finansais. Pasidairę kiek aplink, padidinome prenumeratorių skaičių ir, norėdami Dirvai pritraukti daugiau stipresnių spaudos darbuotojų, paskelbėme konkursą su pinigine premija ir prizadėjome -- už parašymą geriausio straipsnio ar jų eilę 100 dol., o už korespondencijas -- 50 dol. Neseniai turėjome skyriaus visuotinį metinį susirinkimą ir slapto balsavimu jau yra paskirtos premijos.

Taip taręs pažvelgė į mane ir su linksma šypsena sveikino kaip laimėjusį 50 dol. premiją už korespondencijas, o už straipsnius 100 dol. premija atiteko dr. A. Budreckiui.

Padėkojęs už premiją tuoj šoviau klausimą:

-- Kuo, Jūsų manymu, dr. A. Budreckio straipsniai galėjo sudominti balsuotojus?

-- Konkursą skelbėme Jaunimo Metais ir pats šio konkurso laimėtojas yra jaunosios kartos atstovas. Be to, jis daugiau rašė apie šių dienų mūsų jaunimo problemas. Ir dar daugiau, jis mano manymu, ypaties mūsų tautos kovų, kovojąs už lietuviybę, mūsų tautos šviesią ateitį ir jos gerovę. Jo kovos priemonės ypaties: aštrus žodis, gilia mintim persunkti tėvynės meilės jausmai, energingumas, ryžtas ir lanksti plunksna spaudai.

kooperatyvo Paramos vedėjas, šių metų vasario pradžioj išvyksta į Floridą, kur saulės atokaitoje žada pabūvoti kiek ilgesnį laiką.

Šiandieną -- tęsia toliau V. Gruzdis, -- drąsiai galima sakyti, kad dr. A. Budreckio vardas jau plačiai žinomas. Jis taip pat yra pavyzdingas neolituanas, pildąs šventą pasižadėjimą ginti savo tautos garbę ir dirbti jos laisvei bei gerovei. Čia gimęs, augęs ir išimokslinęs, jis lengvai galėtų gauti kur kitur gerą tarnybą su dideliu atlyginimu, tačiau jis savo sugebėjimus ir jėgas skiria lietuviybės išlikimo ir mūsų tautos vadavimo iš svetimųjų priespaudos reikalams. Todėl, kaip matote, balsuotojų simpatijos palinko dr. A. Budreckio link ir jam užpelnytai skiriama 100 dol. premija.

Žinodamas, kad ALTS Philadelphia skyrius negausus savo nariais, tačiau neretai griebiasi sunkiai nugalimų darbų, metu vėl klausimą:

-- Firmininke, ar neįpulsite į finansinius sunkumus premijas išmokant, gal kokį mecenatą kur sugavote?

-- Fusę premijos skyrius nutarė mokėti iš savo kasos o kitą -- patdengs ALTS-gos Rydų apygardos pirm. A. Jonys. Tai labai gražus mostas iš jo pusės, paremiantis bendruosius mūsų tautinio išsilaikymo rūpesčius, nukreipus per spaudos galybę.

Vilties d-jos pirm. A. Laikūnas, sužinojęs apie konkurso skelbimą, praeitų metų kovo 17 d. rašė: pirmiausiai noriu padėkoti Jums ir visiems Philadelphia tautininkams už tokią maloniją gražią iniciatyvą, kurią pareiškėte paskelbdami premiją už parašytą geriausią straipsnį ir tokią pat korespondenciją iš Jūsų apylinkės tilpusią Dirvoje. O, kaip būtų malonu išgirsti apie panašius, nebūtinai tokius pat dalykus ir iš kitų vietų...

Apie premijos įteikimo laiką ir vietą bus pranešta vėliau, kai naujoji skyriaus valdyba tam pasiruoš.

AUKOS DIRVAI

A. Baly, Cleveland 3.00
P. Milašius, Cleveland 4.00
A. Malakauskas, Waterbury 3.00
A. Vaišnys, Waterbury 4.00
A. Dausa, Schomberg 4.00
J. Jurkus, Rochester 5.00
M. Preikšaitis, L.A. 4.00
K. Plepys, Chicago 2.00
R. Vodopalas, Cleveland ... 5.00
K. Žukauskas, Santa Monica 4.00
J. Musteikis, Rochester 1.00
A.P. Senikas, Great Neck... 4.00
K. Česonis, Baltimore 1.00
V. Bankauskas, Chicago 3.00
Z. Jankus, Cleveland 5.00
T. Stankūnaitė, Dorchester 4.00
K. Germanas, St. Charles.. 4.00
J. Pročky, Chicago 4.00
Ateities Klubas, Cleveland 5.00
F. Juras, Cleveland 2.00
V. Petraitis, Toronto 5.00
S. Stulpinas, E. Chicago 4.00
J. Kaškelis, Toronto 2.83
E. Vengianskas, Chicago 5.00
A. Januška, Dorchester ... 2.00
J.S. Kriaučiūnas, Toledo ... 1.00
Z. Jankus, Cleveland 5.00

P A D Ė K A

Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija nuoširdžiai dėkoja už aukas invalidams šelpti šiem L. V. S. "Ramovė" skyriams:

Clevelando skyriui — \$263.00, Chicagos skyriui — \$54.00.

Mielai

A + A

JADVYGAI DABULEVIČIENEI

mirus, jos dukterims: JANINAI JANUSKIENEI, DANAI MILŪNIENEI ir jų šeimoms reiškiamė gilią užuojautą

K. Gaižutis su šeima
Kęstutis Gaižutis su šeima

Brangiam giminačiui

A. A.

LEOPOLDUI KRUMPLIUI

staiga mirus, jo žmonai FELICIJAI POŽELAITI-KRUMPLIENEI, sūnui VALENTINUI, jos tėvui JUOZUI ir sesers ONOS šeimai reiškiamė gilią užuojautą

Elena ir Valerionas Balčiūnai,
Rozalija, Vincas ir Marius
Ambraziejai